

2 'arin

Nr. 77 – 23. APRÍL 1999

Hvat hendir nýggjárnsnatt, tá vit trína inn í ár 2000? Verða teldurnar í ørviti og skapa ruðuleika og neyð í meg-inpartinum av heiminum? Ella heldur heimsins gongd fram, eins og hon plagar? Til eru nóg mikið av alskyns ræðusögum um sokallaða »ár 2000 trupulleikan«, men eingin dugir at síggja, hvussu stórar avleiðingarnar av hesum trupulleika verða

– Eg skal í hvussu so er ikki sita í einum flogfari gamla-árskvöld. Hevur tú hugsað tær, hvat kann henda?

Hesa viðmerking hevur tú helst hoyrt áður.

Eins og tú hevur hoyrt ræðumyndina um flogfór, ið renna saman í luftini, tí skammlop hevur verið í telduskipanini og teldurnar gerast órar, orsakað av, at árið skiftir frá 1999 til 2000.

Tann í fyrstu atlugu litis-verdi ársalstrupulleikin í teldum og tekniligum skipanum er so liðandi vorðin eitt væl umtókt samrøðuevni á familjuveitslum, døgurdaveitslum og við kaffiborð kring allan knøttin.

Ein eftir ein koma reglugar ræðusögur, hvør verri enn onnur, fram í miðlunum: Hugsu tær, um streymurin fór í bæði hálv og heil samdøgur í millión-býum kring allan heim. Er tað trygt at liggja á sjúkrahúsi gamlaárskvöld? Hvat hendir, um stýrisskipanir á kjamorkuverkunum bráðliga svikja. Og eru umfangandi kjamorkuvápnaskipanir hjá USA tryggjaðar móti einari telduvillu, ið ikki ber til at vita nakað um framanundan?

Onkur tøkiserfrøðingur hevur gjørt vart við, at tær mongu ógvusligu ræðumyndirnar sjálvandi gera vart við ár 2000 trupulleikan, men tær gera eisini, at fólk ikki hugsa um veruliga trupulleikan, tí ræðumyndirnar gera, at fólk ímynda sær, at alt eindrast.

Tá 99 verður til 00
Men hvat skulu vit leggja til merkis?

Trupulleikin er gomlu teldurnar, sum, fyrri ikki at nýta ov nógv av avmarkaða plássinum í teimum, vórðu gjørdar soleiðis, at dagfesting og árstal vórðu skrásett við tveimum tölum. 1988 gjørdist 88, 1992 gjørdist 92, og so framvegis.

Eingin hugsaði tá um, hvat fór at henda, tá vit komu til 1999, og tað gjørdist gamlaárskvöld. Tá 99 gerst 00.

Teldan fer eftir øllum at døma at halda, at nú eru vit í árinum 1900. Ella kanska 1980. Ella okkurt heilt triðja. Ársskiftistrupulleikin kann elva til smáar trupulleikar og orkymlan í litlu stýrisskipanini hjá telduni sjálvari, men skal hon samskifta við aðra teldu, ið er nýggjari og veit, at vit nú skriva ár 2000, ja, so hava vit ruðuleikan.

Telduserfrøðingar vilja vera við, at talan er um ein fjóltáttaðan trupulleika. Teir siga tað vera lætt at royna eina stýrisskipan og síggja, um hendan klárar ársskiftið. Og kanska ber eisini til at royna tvær stýrisskipanir saman. Men at royna allar skipanir, forrit og annað samstundis, fyrri at síggja, um tey virka saman eftir ársskiftið, gerst beinanvegin truplari.

Dagfestingarskipanin er nevnliga ikki bert í teldum og forritum, men finnist eisini í teimum evarska litlu „chippunum“, ið sita goymd í flestu tøkniligum lutum. Tískil tora tøkningar ikki at lova, at vit sleppa undan einum tøkniligum ár 2000 trupulleika.

SAS torir á flog

John Johannessen
Tekning: Dagfinn Olsen
Kelda: Aktuelt, Steffen Støvelbak
Myndaviðgerð: Álvur Haraldsen

Ruðuleiki ella ræðsla

At tað er torført at gera sær trupulleikan greiðan, fáa vit staðfest, við at venda aftur til flogfórinu eina løtu.

Sum dømi kann nevast, at SAS torir at senda flogfór á flog nýggjárnsnatt. Hálendska flogfelagið KLM vágur sær ikki. Av ræðslu fyrri teldutrupulleikum, hevur felagið givið boð um, at hesa natt skulu øll flogfór verða verandi á jörðini.

Hjá SAS halda tey tað vera í lagi at ræðast ár 2000 trupulleikan, men tey siga seg ikki hava funnið nakrar trupulleikar í tøkniligum skipanum, ið gera, at tey ikki kunnu fara á flog. Men lagt verður afturat, at um ivi stendst av gjøllari kanningum, hevur felagið enn møguleika at skifta meining.

Í lotuni, átta mánaðir áðrenn stóra ársskiftið, vita tey fægstu, hvat ár 2000 trupulleikin kemur at merkja. Greinarar og tøkningar eru bert samdir um eitt: Tað er ringt at siga, hvat fer at henda.

Flestu teirra tora tó at siga, at ársskiftið bert fer at

hava smáar og ósandi trupulleikar við sær. Til dømis, at sjónbandaspælarin ikki vil taka upp, at lønin kemur

nakrar dagar ov seint og at ljóscurvarnar koma út av takt.

Sum vanligur miðalborgari fer helst at bera til at liva við trupulleikunum - í hvussu so er nakrar av teimum fyrstu døgnum í tí nýggja árinum. Verri kann vera hjá stórum virkjum og fyriritum, ið figgarliga eru tengd av masikinum, ið rigga og útvegafólki, ið útvega tænastur og vørur.

Nýggj oljukreppa

Spátt er um húsagang og kreppu í figgarheiminum. Men spyr ein um avleiðingar fyrri samfelags-, ja, alt heimsgjaldfór, eru hugsanarnar aftur ymiskar.

Høvuðsfiggarleiðarin hjá Deutsche Bank Securities er 70 prosent visur í, at heimssamfelagið rennir seg í eina kreppu, ið líkast oljukreppuni í sjeytiárunum, tá stigið verður inn í næstu

öld. Hinvegin heldur høvuðsfiggarleiðarin í bretska NatWest Group, at vesturheimurin bert fer at merkja eina niðurgongd í figgarvækstrinum á eitt hálvt prosent, orsakað av trupulleikunum viðvíkjandi árinum 2000.

Figgarligt maktarloysi ella ikki, heimurin heldur áfram gongd sína. Og nakað ragnarok í heimsskipanini, figgarheiminum ella heimsmyndini verður ikki talan um, ljóðar stutt og greitt frá meirilutanum.

Hóast alt sleppur ræðslan av og á framat. Til dømis tá bretska ár 2000 bólkurin fyrri nøkrum mánaðum síðani heitti á allar bretar, um at hava eina litla goymslu av dósamati til taks, tá stigið varð inn í ár 2000.

Um nú okkurt fór at henda...

Aheitanin varð tó tikin aftur, eftir stóra ósemju í bólkunum og ábreiðslur frá fleiri almennum síðum.

Goyma seg í fjøllunum
Ræðslan fyrri, at tøkinn fer

út av lagi um túsundárs-skiftið, kann fyrri nøkur vera torfør at halda skil á.

Í USA eru fyrstu amerikufólkini longu rýmd úr storbýunum, og hava tey sett seg niður í fjøllunum, sannførd um, at undirstøðukervið (infrastrukturin) rapar, og hevur við sær óskil og harðskap eftir ársskiftið.

Á internetinum finst ein rúgva av heimasíðum frá smáum átrúnaðarligum bólkum og fanatiskum teldufólkum, ið øll geva ráð um, hvussu ein á einfaldan hátt kann livbjarga sær. Ráð um at keypa sær vápn, diesel-generatorar og turfrystan mat.

So viðgongd eru vit sjáldan her heima á klettunum. Og enn hevur eingin leitað sær skjól í Dimun ella Mykinesi, fyrri á bestan hátt at sleppa undan ár 2000 trupulleikanum. Í hvussu so er vita vit enn ikki um nakran, men 251 dagar eru enn eftir...